

Motie (art. 44 Reglement van Orde)
Titel: "Zienswijze Sociale Agenda Nij Begun"

Ingediend door Jeroen Betten
Gemeenteraadsvergadering d.d. 17 juli 2024,

Agendapunt 7. Doelen Sociale Agenda Nij Begun

De Raad van de gemeente Westerkwartier in vergadering bijeen op d.d. 17 juli 2024,

Gehoord de beraadslaging,

De indieners willen het onderstaande middels een motie onder de aandacht brengen van het College van Burgemeester en Wethouders als een zienswijze bij de doelen van de Sociale Agenda van Nij Begun:

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,
De gemeenteraad van de gemeente Westerkwartier heeft in de gemeenteraadsvergadering van d.d. 17 juli 2024 kennisgenomen van de definitieve doelen van de Sociale Agenda die wordt opgesteld in het kader van Nij Begun. De geformuleerde missie, waarden, doelen, uitgangspunten en de bijbehorende analyse kunnen wij in hoofdlijnen onderschrijven. Tegelijkertijd zien we dat er voorzichtig wordt voorgesorteerd op een bepaalde invulling en inrichting van de Sociale Agenda. Wij zien een aantal bedreigingen en risico's die middels deze zienswijze als onderstaande "aandachtspunten" kenbaar worden gemaakt.

Aandachtspunt 1: Brede Welvaart

Het oorspronkelijke doel van de Sociale Agenda was om binnen één generatie (gesteld op dertig jaren) op de belangrijkste indicatoren van brede welvaart op het nationaal gemiddelde te komen. Deze doelstelling lijkt nu te zijn losgelaten. Dit betekent dat aan de Sociale Agenda geen resultaatsverplichting, maar slechts een inspanningsverplichting is gekoppeld. Wij willen u daarnaast wijzen op de pagina's 82 en 83 van het startdocument/inwerkdokument voor de Kwartiermaker Sociale Agenda. Daaruit komt o.a. naar voren dat positieve effecten (toegenomen werkgelegenheid en vertrouwen in de medemens) op de bredere welvaart in het Westerkwartier, teniet worden gedaan door een daling op factoren in de woonomgeving. Westerkwartier is met 26 plaatsen gezakt, terwijl gemeenten in de referentiegroep gemiddeld 6 plaatsen zijn gestegen.

Aandachtspunt 2: Financiering & Governance

Bij het schrijven van deze zienswijze is het nog onbekend op welke wijze de financiële stromen horend bij de Sociale Agenda gaan lopen en waar (gemeenten en/of externe partijen) deze middelen, met bijbehorende bevoegdheden, gaan neerdalen. Wij vragen u in het bijzonder aandacht te hebben voor:

1. De borging van publieke, openbare en democratische verantwoording, toetsing en legitimatie van de financiële middelen alsmede het beleid, passend bij de rol en de positie van zowel het College van B&W als de gemeenteraad in de komende dertig jaar;
2. De vraag of de gemeente Westerkwartier, alsmede andere gemeenten, in voldoende mate "de plus" van Nij Begun gaan vernemen als de middelen uit Nij Begun worden gebruikt om de bestaande "gaten" en "scheefgroei" in financiering en beleid te dekken. Wij verwijzen in het bijzonder naar de inhoud van het rapport "Elke Regio Telt!".

Aandachtspunt 3: Inwoners, Ondernemers & Maatschappelijke organisaties

Wij willen benadrukken dat onze inwoners het verdienen om betrokken te blijven en gezien te worden. Dat geldt ook voor onze ondernemers en maatschappelijke organisaties die blijvend aandacht nodig hebben. Vooral omdat velen het vertrouwen in de overheid kwijt zijn geraakt als het gaat om de gevolgen van de aardgaswinning. Kortom: hoe blijven onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aangehaakt, weten ze zich gehoord en kunnen we ook "afgehaakt-Westerkwartier" erbij (blijven) betrekken?

Aandachtspunt 4: **Onderwijs**

Wij vinden dat het accent op onderwijs te weinig naar voren is gekomen bij de input van ons College van B&W aan het "Team Sociale Agenda Nij Begun". Als wij de voorgestelde tien doelen¹ van de Sociale Agenda doorgronden, is er voor de generatielange aanpak en effect een belangrijke hefboom: onderwijs. Deze doelen kunnen vooral door en middels het onderwijs worden bereikt. Wij zijn van mening dat het onderwijs als kanaal en hefboom gebruikt moet worden om de doelen van de Sociale Agenda te bereiken.

- ◆ Via het onderwijs investeren we in de jeugd en dus in de toekomst van ons gebied;
- ◆ Onderwijs is een blijvende investering in mensen, waarvoor geen afschrijvingsregels gelden;
- ◆ Er is een bestaande onderwijsinfrastructuur waarvan gebruik gemaakt kan worden;

Er zijn steeds meer aanwijzingen en resultaten van onderzoek die aangeven dat een sterk verband bestaat tussen onderwijs en werk, inkomen, gezondheid, zelfbewustzijn, trots en geluk. Concreet denken wij bijvoorbeeld aan: voorschoolse programma's, het verlengen van de schooltijd en samenwerking met sport, kunst & cultuur. Vanzelfsprekend zullen door (onderwijs)professionals nog effectievere voorbeelden aangereikt kunnen worden. Wij sluiten de financiering van toekomstbestendige onderwijshuisvesting middels de Sociale Agenda niet uit, aangezien onderwijshuisvesting als een randvoorwaarde moet worden beschouwt voor het bereiken van de doelen van de Sociale Agenda.

Aandachtspunt 5: **Tijdspad Sociale Agenda**

De verwachting is dat de gemeenteraad van de gemeente Westerkwartier aan het einde van 2024 de sociale agenda moet vaststellen. In lijn met de advisering van het Regioberaad Nij Begun dringen wij erop aan om zowel de gemeenteraad als het College van B&W een zo ruim mogelijk tijdspad te gunnen in de aanloop naar de vaststelling van de Sociale Agenda.

Aandachtspunt 6: **Uitvoering van de Sociale Agenda**

Bij het schrijven van deze zienswijze is het nog onbekend op welke wijze de uitvoering en uitwerking van de Sociale Agenda vorm gaat krijgen. Wij vragen u in het bijzonder aandacht te hebben voor:

- ◆ Als (coalities van) maatschappelijke organisaties een belangrijke rol krijgen in de verdere concretisering door de Kwartiermaker bij de invulling en uitvoering van de Sociale Agenda, zien wij verschillende uitdagingen. De eerste uitdaging is het feit dat elke gemeente andere lokale partners heeft en daar nu zelf de regie op voert. De tweede uitdaging is de onzekerheid of men over voldoende uitvoeringskracht beschikt om interventies te plegen waar deze het meest nodig zijn en niet alleen waar het volume aanwezig is. Wij merken daarbij op dat ook op wijkniveau en in de kleinere dorpen men de resultaten van de Sociale Agenda moet gaan merken;
- ◆ De lange duur (dertig jaar) van de verschillende agenda's van Nij Begun;
- ◆ Het schot-hagel-effect van de inzet van de middelen: veel doelen en subdoelen over een groot gebied met de nodige verschillen tussen en binnen de gemeenten. Daarnaast merken wij op dat de financiering van losse projecten geen fundamenteel en langjarig verschil gaat maken. Wij merken op dat het versterken van de bestaande structuren in onze dorpskernen het meest effectief is;
- ◆ Een ander risico die wij waarnemen is "overhead". Wij vragen dan ook met klem om de organisatie- en sturingskosten te beheersen. In het verleden is veel geld gegaan naar bestuursorganen en juridische procedures, terwijl het geld bestemd was voor onze inwoners en ondernemers;

Wij verzoeken u de inhoud van deze zienswijze mee te nemen en actief uit te dragen in o.a. de overleggen met de Kwartiermaker over de volgende fase richting de vaststelling van de Sociale Agenda. Daarnaast vragen wij specifiek aandacht om de genoemde aandachtspunten te ondervangen/beperken.

Met hartelijke groet,

De gemeenteraad van de gemeente Westerkwartier

¹ Vergroten van gelijke kansen voor kinderen en jongeren, taalbevordering, meer gezonde levensjaren, mentale gezondheid, meer bewegen en gezonder leven, minder armoede, minder problematische schulden, meer arbeidsdeelname, sociale leefbaarheid, zelfbewustzijn, trots en regionale identiteit;

Verzoekt het College van Burgemeester en Wethouders:

- ◆ De bovenstaande zienswijze van de gemeenteraad van de gemeente Westerkwartier te verwerken en naar voren te brengen in de verdere ontwikkeling van de Sociale Agenda van Nij Begun;
- ◆ Hieromtrent te rapporteren middels een raadsbrief aan de gemeenteraad;
- ◆ Een afschrift van deze zienswijze ter informatie te delen met het Regioberaad Nij Begun;

En gaat over tot de orde van de dag,
Zuidhorn, 17 juli 2024.

Ondertekend door:

Jeroen Betten
Klaas-Wybo van der Hoek
Alex Steenbergen
Onno Koopmans
René de Vink
Reinette Gjaltema
Rogier van 't Land
Mark Veenstra
Geertje Dijkstra-Jacobi

VVD
GroenLinks
ChristenUnie
VZ Westerkwartier
Sterk Westerkwartier
CDA
D66
PvdA
Lijst Dijkstra-Jacobi